

Tromsø stift

Den katolske kirke
i Nord-Norge
Postboks 198
9252 Tromsø

BARNE-OG LIKESTILLINGSDEP.		
Arkivnr:	321.00	
Dato:	13/8-07	
Saksnr:	20070	773 - 038

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep.

0030 Oslo

Gjenpart: hilde.hoel@bld.dep.no

Høring — forslag om endringer i ekteskapsloven mv. — Felles ekteskapslov for likekjønnede og ulikekjønnede par — Mai 2007

Tromsø stift/Den katolske kirke i Nord-Norge (heretter: stiftet) har mottatt høringsbrev vedlagt høringsnotat til den i overskriften nevnte sak.

Stiftet er takknemlig for denne mulighet til å uttale seg i en sak som vedrører oss, dels fordi våre prester ved ektevigselse medvirker i forvaltningen av ekteskapsinstituttet etter både statlig og kirkelig rett, og dels fordi Kirken har et guddommelig kall til å være med på å belyse og forme samfunnsutviklingen i lys av Guds ord og naturretten. I denne sak er naturretten spesielt viktig, både ut fra sakens natur og fordi naturretten prinsipielt er tilgjengelig for ethvert menneske gjennom fornuftens rette bruk, med de tilsvarende forpliktelser. Samtidig er stiftet en norsk representant for den verdensomspennende Katolske kirke med sin vide historie og erfaring.

Vi har gått nøye gjennom høringsnotatet.

Kvantitativt er denne sak liten, både hva angår foreslåtte paragrafendringer og antall par som synes å bli berørt av endringene (jf. s. 39 der man opererer med 1.684.489 gifte personer og 3.084 registrerte partnere). Kvalitativt er saken av desto større betydning fordi den berører noen av kjernespørsmålene i selve vår samfunnsstruktur og den oppvekstramme vi gir våre barn.

Forslagets største konsekvens er av ekteskapspolitisk karakter. Men som vel tilsiktet er det også et viktig homofilpolitisk initiativ. Dets barnepolitiske konsekvenser er kanskje alvorligst.

Allerede innledningsvis må vi komme med den konklusjon at stiftet beklageligvis vurderer de foreslåtte lovendringer *utelukkende som negative*. Stiftets tilrådning er derfor primært at hele lovforslaget legges til sides, sekundært at forslagene ikke vedtas.

Vi vil utdype dette ved å gå nærmere inn på fire enkeltspørsmål:

- assistert befruktning og foreldreskap (A)
- adopsjon (B)
- likekjønnede ekteskap (C)
- konvertering av partnerskap til ekteskap (D)

Til slutt vil vi si litt om homoseksualitet og menneskeverd (E).

A. Assistert befruktning og foreldreskap

Til kap. 5.3 og 5.4

1. Prinsipielle overveielser

Den katolske kirke avviser på prinsipielt grunnlag menneskelig befruktning uten gjennom den naturlige kjærlighetsakt i ekteskapet («den ekteskapelige handling», *actus coniugalis*) som bør være opphavet til ethvert menneskeliv.¹ Men om vi ser bort ifra denne «mystiske» tilnærming, finnes det også en del andre argumenter mot assistert befruktning når det skjer med sæd fra annen donor enn ektefelle, og spesielt om det gis til lesbiske par:

a) Biologisk foreldreskap

Ethvert barn har fra naturens side i utgangspunktet rettigheter i forhold til sin opprinnelse, dvs. sin biologiske mor og biologiske far, og disse har tilsvarende forpliktelser i forhold til barnet. Det er unntakene fra dette prinsipp som fordrer begrunnelse. Hovedretten vil være rett til omsorg fra og oppvekst hos begge foreldre. Den mest fundamentale grunn til unntak vil være at foreldrene ikke lever sammen og at det derfor vil være forbundet med vanskeligheter for begge samtidig fullt og helt å ivareta sin grunnleggende forpliktelse.

Mange barn havner i denne unntakssituasjon fordi foreldrene etter hvert av ulike grunner bryter opp fra hverandre. Andre havner i den fordi barnets unnfangelse var en ikke-planlagt bivirkning av de seksuelle drifter hos foreldrene uten tanke på å frembringe et barn. Med utfordringer har menneskene alltid levd, og må fortsatt gjøre det. Det gjelder også med utfordringen å legge forholdene best mulig til rette for barnets oppvekst med størst mulig omsorg fra begge foreldrene, også der barnet ikke var planlagt og der hvor foreldrene ikke holder sammen.

At man — som noen ganger ved assistert befruktning — *tilsikter* et svangerskap der barnet *ikke* skal ha noe forhold til sin biologiske far (eller mor), er moralsk og etisk en mye verre situasjon. For da ikke bare *rammes* barnet av en problematisk situasjon, men det *påføres* denne med vilje. Dette må karakteriseres som en form for tilsiktet overgrep mot et planlagt barn. Dette utløser stort etisk og moralsk ansvar for det medvirkende samfunn, for donor og for den som ber om assistert befruktning på denne måte.

At man samtidig med assistert befruktning gir juridisk farskap/foreldreskap til morens ektemann, samboer eller «medmor» (som foreslått) løser ikke det prinsipielle problem. For her dreier det seg ikke om noe ekte farskap, men om en juridisk fiksjon. I realiteten er det snakk om automatisk adopsjon eller «lovsadopsjon» (*adoptio de lege*) til forskjell fra tradisjonell (menneske-)besluttet adopsjon (*adoptio ab homine*).

b) Avvikende familiesituasjon

Den ideelle oppvekstsituasjon for et barn er at det får vokse opp under gode og trygge forhold hos begge dets virkelige foreldre som er (også med dette som formål) bundet til hverandre ved ekteskapsbånd.

Mange forhold gjør at denne ideelle situasjon ikke alltid kan eller bør søkes oppnådd. Det virkelig store moralske og etiske dilemma oppstår når man tilsiktet skaper et barn for at det skal vokse opp i en familiesituasjon som avviker fra den ideelle. Dette vil være tilfelle når samfunnet bidrar med assistert befruktning til samboere, enslige og lesbiske par.

c) Instrumentalisering av barn

---

¹Jf. Troskongregasjonens instruks *Domum vitae*, 22. februar 1987, om respekt for det begynnende menneskeliv og om forplantningens verdighet (svar på noen av vår tids spørsmål), II, A, 6; jf. videre *Den katolske kirkes katekisme*, nr. 2377.

Dersom assistert befruktning av en kvinne i et lesbisk parforhold skulle bidra til en slags «anerkjennelse» av parforholdets legitimitet, har man gjort et kommende barn til instrument for et fremmed formål. Dette vil i så fall øke det negative moralske og etiske ansvar ved assistert befruktning av lesbiske par.

2. Donering av sæd og annet menneskelig materiale

Man kan av høringsnotatet sitte igjen med inntrykk av at donering av sæd bare er en av mange former for donering av menneskelig materiale som f.eks. blod (blodtransfusjon) eller organer (organtransplantasjon).

Donering av sæd er vesensforskjellig fra donering av annet menneskelige materiale. Det er kun sæddonasjon som skaper et nytt menneske og som er bestemmende for et menneskes arveegenskaper og for dets opprinnelse. Det er bare denne form for donering som gir rett for det voksne barn til å få kjennskap til donors identitet.

Derfor kan man fra en etisk positiv vurdering av donering av menneskelig materiale ikke slutte seg frem til en etisk positiv vurdering av sæddonering.

3. Fremtidig tilbakeføring av farskap

Den form for foreldreskap som tildeles ved assistert befruktning, er uten grunnlag i naturretten og kan knapt sies å skape noe «velervervet rett» (*ius quaesitum*) for noen parter. Derfor må donorer og andre være forberedt på å tåle at lovgiver i fremtiden endrer loven slik at farskapet tilbakeføres til den biologiske far til barn unnfanget ved assistert befruktning (om det måtte vise seg å være i barnets interesse).

At denne problemstilling over hodet ikke er nevnt i høringsnotatet vitner om dets utilstrekkelighet.

B. Adopsjon

Til kap. 5.2

Adopsjon i seg selv er objektivt sett noe av det moralsk mest høyverdige noen kan gjøre. For på den måte føres en person sosialt og juridisk inn i en situasjon som ligner en foreldresituasjon som vedkommende enten mangler, eller som ellers bare i begrenset utstrekning gir barnet de muligheter som foreldreskap skulle og burde gi. Adopsjonsbehovet kan nok ha ulike årsaker, men felles er at adopsjonen har som mål å gi den adopterte en bedre fremtidsmulighet enn et eventuelt biologisk foreldreskap i det aktuelle tilfellet kan gi. De subjektive motiver for å adoptere kan nok også variere, uten at det behøver å virke negativt inn på det objektivt gode i adopsjon.

Fordi adopsjon skal gi et barn det positive som det biologiske foreldreskap i det aktuelle tilfelle ikke kan gi, er det viktig at adopsjon skjer inn i en så ideell familiesituasjon som mulig.

Mot ensliges, samboeres og likekjønnede pars adopsjon kan derfor delvis de samme argumenter fremføres som ovenfor er fremført mot assistert befruktning i slike sammenhenger.

Høringsnotatet (pkt. 4.4.1) hevder: «Det er ingen forskjell mellom barn oppvokst i likekjønnspar og barn som har vokst opp i heterofile familier.» (S. 30) Denne bombastiske påstand står i en viss kontrast til innrømmelsen noen setninger lenger nede om at det er lite forskning på dette i Norge, og at den foreliggende forskning stort sett består av hovedfagsstudier. Dertil vil stiftet ikke unnlate å trekke frem at det fra ulike faglige miljøer er rettet til dels skarp kritikk mot den vitenskaplige gehalt i den foreliggende forskning. Ut fra dette er det etter stiftets mening alt for dårlig grunnlag for å introdusere en ny ordning som naturen selv ikke legger opp til og som i høy grad angår personer som selv er uten rådemulighet over sin nye familiesituasjon.

Vi har stor forståelse for at mulighet til adopsjon inn i likekjønnede parforhold kan gjøre det problematisk for flere land å inkludere Norge blant aktuelle land for mottak av

adopsjonsbarn. Norge vil i så fall selv bære det etiske ansvar for innskrenkede adopsjonsmuligheter til skade for de barn som kunne hatt nytte av å komme hit, og til skade for de (heteroseksuelle ektefeller) som slik kunne gitt bidrag til disse barn.

C. Likekjønnede ekteskap

Til kap. 4 og kap. 5.1

1. Tilnæringsform

Et vesentlig fundament for den foreslåtte lovendring ligger i høringsnotatets filosofiske betraktninger om ekteskapet (kap. 4.2) som (bortsett fra de manglende fotnoter) er identisk med en noe forkortet utgave av filosof dr.philos Tove Pettersen (Universitetet i Oslo) sin utredning «Hva er et ekteskap? Noen refleksjoner». Stiftet går derfor ut ifra at departementet har sluttet seg til utredningen og legger den til grunn for sine forslag.

Utredningen er deskriptiv heller enn normativ. Det i seg selv er problematisk når man arbeider med fundamentet for en viktig samfunnsinstitusjon som ønskes endret.

2. Deskripsjon av ekteskapet

Selv som deksriptiv fremstilling fremstår utredningen mer som et politisk bestillingsverk enn som vitenskapelig arbeid. Vi finner det påfallende at filosofer som Thomas Aquinas (1225-74) for ikke å snakke om Augustin (353-430) over hodet ikke er nevnt, til tross for at deres tanker om ekteskapet har vært helt avgjørende med på å forme den vesterlandske kultur i hundrevis for ikke å si langt over tusen år. Derimot er filosofen Friedrich Engels (1820-95) utenom fotnotene nevnt ti ganger, om ikke nødvendigvis med tilslutning hver gang. I det hele tatt må vi spørre om ikke fremstillingen blir både foreldet og skjev ved det gjorte utvalg.

Nå har Tove Pettersen tolket sitt mandat slik: «De teologiske sidene blir ikke gjennomgått i denne del av høringen fordi de forutsettes omtalt i en annen del.» Bortsett fra at dette — om det er årsaken til at f.eks. Augustin forsvinner — gir en skjev fremstilling av kulturhistorien, så er det i andre deler av utredningen knapt tatt høyde for å trekke frem de etterlyste filosofer og deres tanker. Cand.theol. Erling Pettersens knappe utredning (kap. 4.3: «Teologiske/kirkelige vurderinger i tilknytning til Den norske kirkes forståelse av ekteskap og samliv», s. 26-30) gjør i hvert fall ikke rede for det omfattende teologisk/filosofiske bidrag til den vesterlandske ekteskapsforståelse gjennom de siste par tusen år.

For den selektive materialutvelgelse er det typisk at man i utredningen trekker frem gamle og fjerne kulturer med til dels utilgjengelige utsagn om «boys wives» og «femal husbands» (s. 15). Derimot nevnes ikke de klassiske romerrettslige ekteskapsdefinisjoner som f.eks. den som er tilskrevet Ulpian († 223 e.Kr.): *Men giftermål — eller ekteskap — er en manns og en kvinnes forbundethet som omslutter et uadskillelig livsforhold.*² Eller den fra Modestin (visstnok elev av Ulpian, ca. 250 e. Kr.): *Giftermål er en husbonds og en hustrus forbundethet og livsfellesskap for hele livet, meddelt ved guddommelig og menneskelig rett.*³ Og vi har alt etterlyst Augustin som i et av sine viktige utsagn under henvisning til apostelen Paulus hevder at forplantning av barn er *selve den primære, naturlige og rettmessige grunn til giftermål.*⁴

Med utredningens utgangspunkt blir det kanskje forståelig at man kommer frem til at

²I. 1, 9, 1: «Nuptiae autem, sive matrimonium, est viri et mulieris coniunctio, individuam consuetudinem vitae continens.»

³Mod. lib. 1. Regularum; D. 23, 2, 1: «Nuptiae sunt coniunctio maris et feminae et consortium omnis vitae, divini et humani iuris communicatio.»

⁴*De coniugiis adulternis*, bok 2, 12 og 24: «... ipsa prima et naturalis et legitima causa nuptiarum.»

«omsorg» er noe av det viktigste som kjenneretegner ekteskapet (jf. s. 16-17). Derimot argumenterer man heftig mot at ekteskapet har særlig mye med reproduksjon og seksualitet å gjøre (jf. s. 21-22). Utredningen har her tydeligvis ikke klart å skille mellom en saks natur eller vesensegenskaper og dens aksidensielle sider som i og for seg kan være viktige og omfattende. For så vidt som ekteskapet deler med mange andre å ivareta omsorgsfunksjonen, kan denne knapt tjene til å bestemme dets vesen. «Pater est-regelen» sier i seg selv nokså mye om seksualitetens og reproduksjonens formodede tilknytning til ekteskapet i en lang vesterlandsk rettstradisjon.

Det blir direkte tendensiøst når man (s. 20) nevner fire relativt stabile hovedkomponenter i synet på ekteskapet, men uten å ta med kjønnpolariteten, reproduksjonen og seksualiteten.

Vi mener det hadde vært redeligere å si rett ut at man vil bryte med den lange vesterlandske ekteskapsforståelse, enn å hevde at man med forslaget til likekjønnede ekteskap befinner seg innenfor denne.

Vi vil mene at Den katolske kirke i sin lovbok har en mer treffende beskrivelse av ekteskapet enn utredningen: *Ekteskapspakten hvorved en mann og en kvinne seg imellom etablerer et livsfellesskap for hele livet og som etter sin naturlige egenart er innrettet til beste for ektefellene og på frembringelse og oppdragelse av avkom, er av Herren Kristus...*⁵ Det samme gjelder i lovbokens påstand om at det hører til minimumskjennskapet til ekteskapet at det er... *et permanent livsfellesskap mellom en mann og en kvinne, innrettet på å avle avkom ved seksuelt samkvem.*⁶

I disse utsagn løftes vesenselementer ved ekteskapet frem, men uten at de tar sikte på å beskrive eller underkjenne dets mange andre og omfattende (men variable og ofte sosial- og kulturbestemte) elementer.

Dette bekreftes ytterligere ved at de kristne ektevigselsritualer fra gammelt av inneholder en *brudevelsignelse* (jf. uttrykket «brudevielse»), noe som liturgihistorikere forklarer kan føres tilbake til førkristne ritualer for fruktbarhetsvelsignelse.

3. Normativ ekteskapsforståelse — bærende prinsipper

Vi vil hevde at ekteskapet slik det fremkommer i vår lange vesterlandske kultur er den historiske konsekvens av at tre bærende prinsipper har støtt sammen, nemlig a) de oppvoksende barns behov, b) individets frihet og c) visse objektive normer for samliv.

a) De oppvoksende barns behov

De oppvoksende barn har primært et langt og omfattende omsorgs- og oppdragelsesbehov, uavhengig av samfunnsordenen. Dette ansvar hviler derfor ut fra naturretten i utgangspunktet på et barns opprinnelse, dvs. på dets biologiske foreldre. Ivaretagelse av ansvaret fordrer primært årelangt samvær og fellesskap med barnet, noe som mest optimalt lar seg gjennomføre om dette samvær og fellesskap også eksisterer mellom begge barnets foreldre.

Dette behov knyttet til reproduksjonen er så permanent og tids- og kulturuavhengig at det kan sees på som en hovedgrunn til eksistensen av ekteskapet som stats-, kultur- og religionsovergrepene fenomen. Det må også sees på som hovedårsaken til at ekteskapet som samfunnsinstitusjon kommer i en særklasse.

Når foreldreskap i seg selv ikke etablerer ekteskap mellom foreldrene, skyldes det de to følgende prinsipper.

⁵ CIC, kan. 1055, § 1: «Matrimoniale foedus, quo vir et mulier inter se totius vitae consortium constituunt, indole sua naturali ad bonum coniugium atque ad prolis generationem et educationem ordinatum, a Christo Domino...»

⁶ Jf. CIC, kan. 1096, § 1: «... matrimonium esse consortium permanens inter virum et mulierem ordinatum ad prolem, cooperatione aliqua sexuali, procreandam.»

b) Individets frihet

Individets frihet har med tanke på ekteskapet ført til den grunnleggende fordring at ekteskap kun kan etableres ved *frivillig beslutning* fra hver av partene, kalt «ekteskapelig konsensus» eller samtykke, noe som følger både av naturretten og av internasjonale konvensjoner, og som hørte til et av kristendommens viktigste korrigerende bidrag til den nordiske kultur da religionen nådde hit. Ingen kan ufrivillig bringes inn i ekteskap.

Kombinasjonen av disse to prinsipper forklarer praksisen med *ved ekteskapelig konsensus* å etablere ekteskap *før* og ikke *ved eller etter* reproduksjonen av barn, noe som har i seg muligheten til at et ekteskap kan vise seg å bli barnløst uten at det var planlagt. I kontrast til dette står utredningens udokumenterte og tvilsomme påstand: «I tidligere tider var ufruktbarhet en skilsmissegrunn fordi det å sikre arvinger var hensikten med ekteskapet. Ble ikke dette oppfylt kunne ekteskapet annulleres.» (S. 22) Den katolske kirke kjenner i hvert fall ikke en slik oppløsnings- eller nullitetsgrunn i sin rettstradisjon.

c) Visse objektive normer for samliv

Samfunnet har dels i naturretten og dels ved egne vurderinger funnet at ytterligere visse normer bør forbindes med det ekteskapelige liv, noe som kan forklare tilblivelsen og utviklingen av ekteskapet som institusjon. Den katolske kirkes lovbok beskriver dette slik: *Ekteskapets essensielle egenskaper er enhet og uoppløselighet som i det kristne ekteskap — på grunnlag av sakramentet — oppnår en særskilt fasthet.*⁷ Naturrettslig er det «enheten» og «uoppløseligheten» som er viktig. Vi nøyer oss derfor her med å gå nærmere inn på det.

«Enhet» innebærer avvisning av polygami og polyandri. Det kan se ut som om det fremdeles i vår kultur er enighet om at det er verdifullt å avvise dette, til forskjell fra kulturer som har åpenhet for flergifte (samtidig). (Jf. s. 18)

«Uoppløselighet» vil her si at partene ikke selv kan oppløse ekteskapet, men at en eventuell oppløsning fordrer f.eks. bevilling fra offentlig myndighet, noe som også er nedfelt i gjeldende norske ekteskapslovgivning.

Ut over dette vil samfunnet ofte knytte ytterligere fordringer til dem som skal inngå ekteskap og rettsvirkninger av ekteskapet.

4. Normativ ekteskapsforståelse — konsekvenser

Dersom ekteskapet må sees i relasjon til de tre bærende prinsipper nevnt ovenfor, blir det vanskelig å kunne snakke om ekteskap der disse mer eller mindre er fraværende.

At noen barn ikke kan eller bør vokse opp hos sine biologiske foreldre, stiller fordring til samfunnet om å skape så gode alternativer som mulig, men gir i seg selv knapt grunnlag for å utvide ekteskapsforståelsen til å skulle gjelde alle subsidiære oppdragelsesinstitusjoner. Her må man i stedet skape hensiktsmessige løsninger og jus.

Kan så ufruktbart ekteskap inngås? I stedet for å velge ekstreme svar på dette spørsmål, mener vi man bør gjøre som Den katolske kirke har gjort, å lande på et mellomstandpunkt som innebærer at ekteskapsinngåelse fordrer en prinsipiell åpenhet for og mulighet til barn, men ikke nødvendigvis en praktisk mulighet.

Konklusjonen blir at *ekteskap mellom personer av samme kjønn er umulig.*

Det ligger — i motsetning til hva utredningen synes å mene — utenfor statens eller samfunnets kompetanse å definere ekteskapet slik at det kan omfatte likekjønnede relasjoner.

---

⁷CIC, kan. 1056: «Essentiales matrimonii proprietates sunt unitas et indissolubilitas, quae in matrimonio christiano ratione sacramenti peculiarem obtinent firmitatem.»

5. Konsekvenser av åpning for likekjønnede ekteskap

Dersom staten likevel innfører en ordning som innebærer at «ekteskapet» også blir for personer av samme kjønn, vil dette være *etablering av en ren fiksjon*. De politiske lovgivere vil skape ytterligere avstand mellom det faktiske naturrettslige ekteskap og det statlige ekteskap. Dette innebærer — etisk sett — et stort negativt ansvar med henblikk på de som måtte ta fiksjonen for realitet. Det samme vil gjelde for religionssamfunn som i praksis måtte støtte opp om slike former for «ekteskap». Katolske prester som måtte medvirke ved «likekjønnet ekteskapsinngåelse», vil — ut fra Kirkens egen rett — ikke bare handle rettsstridig og ugyldig, men også pådra seg sanksjoner.

Lovgiverne kan bringe utviklingen i retning av at man må spørre om den statlige ekteskapsordning lengre har noe etisk fundament og verdi. Skulle den ikke lenger vise seg å ha det, vil folks moralske forpliktelse til å gifte seg i naturrettslig forstand likevel forbli urokket, men det kan bli moralsk likegyldig om de gjør det i statlig forstand eller ikke. For Den katolske kirkes vedkommende (som alltid vil opprettholde sin egen ekteskapsforvaltning og krav om at katolikker gifter seg kirkelig) kan det bli aktuelt å *be Vatikanet for Norges vedkommende å oppheve kirkerettens nåværende bestemmelse* om at ekteskap generelt ikke må inngås uten at dette *etter statlig lovgivning vil være gyldig og lovlig*.⁸

D. Konvertering av partnerskap til ekteskap

Til kap. 5.5

Departementet foreslår at inngåtte homofile partnerskap ad lovsvei (*de lege*) blir konvertert til ekteskap, altså uten ektevigsel, men som en registreringssak i folkeregisteret.

Rent bortsett fra at stiftet mener at ekteskap er umulig mellom to personer av samme kjønn, er den her foreslåtte fremgangsmåte i seg selv også umulig. For et helt avgjørende element ved ekteskapsinngåelse er *ekteskapelige konsensus* eller samtykke. For partnere foreligger ingen ekteskapelig konsensus, men tvert imot *partnerskapskonsensus* (ved innføringen av partnerskapsloven var partnerskap uttrykkelig definert som noe annet enn ekteskap, men med mange av de samme rettsvirkninger som ekteskap). Derved vil en slik form for konvertering innebære at personer havner i ekteskap med hverandre uten den juridiske konsenshandling som hører til. Konsekvensen er overgang til en *ekstrem institusjonsforståelse* (og ikke kontraktsforståelse) av ekteskapet.

Dette bidrar i seg selv til å gjøre den norske statlige ekteskapsforståelse til noe annet enn den naturrettslige og vesterlandske ekteskapsforståelse som Kirken konsekvent må hevde.

E. Homoseksualitet og menneskeverd

Siden det kanskje kan se ut som om stiftet ovenfor har behandlet de ulike spørsmål uten hensyn til homofiles interesser og situasjon, vil stiftet avslutningsvis løfte frem Kirkens gamle oppfatning at en persons seksuelle orientering — selv om denne kan være avgjørende for vedkommendes mulighet til å inngå ekteskap — er uten betydning for vedkommendes menneskeverd. Menneskeverdet følger av det å være menneske, ikke av hva slags stand i livet man velger eller har mulighet til å velge.

Den katolske kirkes eget presteskap (med noen få unntak) og ordensfolk er avskåret fra å inngå ekteskap. Det ville være meningsløst å si at det har betydning for den enkeltes menneskeverd.

Selv om menneskerettighetene i utgangspunktet er de samme for alle mennesker, vil den enkeltes situasjon alltid ha innflytelse på hvilke rettigheter som er funksjonelle for vedkommende.

Realiteten er da også at mange mennesker med homoseksuell orientering nettopp i

⁸Jf. CIC, kan. 1071, § 1, nr. 2.

Kirken og i andre kristne sammenhenger har funnet en god livsomgivelse, til tross for — eller, kanskje nettopp på grunn av — Kirkens klassiske syn på homoseksualitet. Dette bekreftes på mange måter i utredningen: «Mange homofile er religiøse og mange er medlemmer i statskirken.» (S. 44)

En forklaring kan være at Kirken er mindre seksualliksert enn mange andre miljøer. Derved reduseres eventuelle vanskeligheter ved seksuell orientering som avviker fra det ordinære. Samtidig reduseres det for mange plagsomme seksuelle press som ellers kan forekomme. En annen forklaring kan være at Kirken gir ulike mennesker sjanse til å utfolde sine iboende gode evner, anlegg og muligheter uten å spørre etter orientering. De moralske utfordringer befinner seg ikke på legningsplanet, men på handlingsplanet. Ytterligere en forklaring kan være Kirkens konsekvente hevdelse av alle menneskers menneskeverd. Til sist kommer at den kristne moral utfordrer til å forholde seg positivt og omsorgsfullet til alle mennesker, også til dem som har orientering, holdninger og praksis som avviker fra kristen moral.

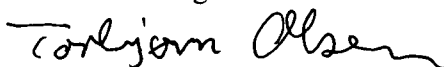
Det kan avslutningsvis være på sin plass å minne om katekismens ord: «Homoseksualitet... gir seg meget forskjellige utslag, betinget av tid og kultur. Det psykiske opphav til den er fremdeles i stor grad uoppklart. Med støtte i Den hellige skrift, som fremstiller dem som alvorlige utskielser, har tradisjonen alltid hevdet at „homoseksuelle handlinger i seg selv er feilrettet“. De strider mot naturloven... De kan ikke under noen omstendigheter godkjennes. — Et ikke ubetydelig antall menn og kvinner viser grunnleggende homoseksuelle tendenser. Denne tilbøyelighet, som objektivt er feilrettet, utgjør en prøvelse for de fleste av dem. Disse må tas imot med respekt, medfølelse og finfølelse. Alle utslag av urettferdig diskriminering mot dem skal unngås. Slike mennesker er kalt til å virkeliggjøre Guds vilje i sitt liv...»⁹

Stiftet må i samsvar med dette konsekvent fremholde både de homoseksuelle menneskers verdighet og plass både i Kirke og samfunn samtidig som det må fastholde hvilke føringer for liv og samfunn som følger av den kristne åpenbaring og av naturen.

Denne høringsuttalelse avgis etter rådslagning med konsultorkollegiet som fikk saken prementert på møte 20. juni 2007.

Tromsø, 10. august 2007.

Med vennlig hilsen

Torbjørn Olsen
Bispedømmeadministrator

---

⁹Den katolske kirkes katekisme, nr. 2357 og 2358: «Homosexualitas... Per saecula et culturas, formas induit valde diversas. Eius psychica origo manet magna ex parte non explicata. Traditio, sacra nitens Scriptura, quae eos tamquam graves depravationes praesentat, semper declaravit „actus homosexualitatis suapte intrinseca natura esse inordinatos“. Legi naturali sunt contrarii... Nullo in casu possent accipere approbationem. — Virorum et mulierum numerus non exiguus tendentias homosexuales praesentat profunde radicatas. Haec propensio, obiective inordinata, pro maiore eorum parte constituit probationem. Excipiendi sunt observantia, compassione et suavitate. Relate ad eos vitandum est quodlibet iniustae discriminationis signum. Hae personae vocantur ad voluntatem Dei in sua vita efficiendam...»